

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 10/2008 rd

Regeringens proposition om godkännande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan, samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 december 2008 en proposition om godkännande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan, samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området

för lagstiftningen (RP 200/2008 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Juha Ottman, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det i Luxemburg i oktober 2007 mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan, ingångna stabiliserings- och associeringsavtalet samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Avtalet är till karaktären ett avtal med delad behörighet, ett s.k. blandavtal i vilket bestämmelserna delvis hör till medlemsstatens behörighet och delvis till Europeiska gemenskapens behörighet.

Avtalet har som mål att stödja Montenegros bemödanden att befästa demokratin och rättsstatsprincipen, bidra till politisk, ekonomisk och

institutionell stabilisering i Montenegro och kringliggande regioner bl.a. genom att utveckla det civila samhället, integrera handeln i regionen och upprätta samarbete på olika områden, särskilt i rättsliga och inrikes frågor; att utveckla en politisk dialog mellan parterna, stödja Montenegros ansträngningar att bygga ut sitt ekonomiska och internationella samarbete bl.a. genom tillnärmning av landets lagstiftning till gemenskapens lagstiftning; att stödja Montenegros strävan att slutföra övergången till fungerande marknadsekonomi samt gradvis upprätta ett frihandelsområde mellan gemenskapen och Montenegro.

I ingressen till avtalet godkänner parterna Montenegros ställning som potentiell kandidat för EU-medlemskap på grundval av fördraget om Europeiska unionen, under förutsättning att Montenegro uppfyller de kriterier som Europeiska rådet fastställde vid sitt möte i juni 1993 och genomför avtalet framgångsrikt. Genom avtalet förbättras Montenegros beredskap att ansluta sig till Europeiska unionen gradvis.

Avtalet ska ratificeras eller godkännas av parterna enligt deras egna förfaranden. Ratifice-

rings- eller godkännandeinstrumenten ska deponeras hos Europeiska unionens råds generalsekretariat. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till varandra meddelar att godkännandeförfarandena är avslutade. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

EU:s politik i fråga om västra Balkan bygger på en stabiliserings- och associeringsprocess som startade 1999. Hörnstenen är ett stabiliserings- och associeringsavtal som ingås med varje land (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, Makedonien, Montenegro och Serbien).

Enligt Serbien och Montenegros grundlag ordnade Montenegro i maj 2006 en folkomröstning om utträde ur statsförbundet. Resultatet blev att Montenegro förklarade sig självständigt den 3 juni 2006. Till följd av detta bemyndigade rådet kommissionen att förhandla om ett stabiliserings- och associeringsavtal med Montenegro och godkände de reviderade förhandlingsanvisningarna. Avtalsförhandlingarna fortsatte utifrån tidigare resultat när Montenegro hade konstaterats uppfylla det villkor om samarbete med ICTY (den internationella krigsförbrytartribunalen för det forna Jugoslavien) som ställts för Serbien och Montenegro i oktober 2005.

Stabiliserings- och associeringsavtalet med Montenegro undertecknades i Luxemburg den 15 oktober 2007. Enligt utredning har avtalet liknande uppbyggnad och innehåll som de tidigare ingångna och fortfarande gällande avtalen med Kroatien och Makedonien. Utöver den poli-

tiska dialogen gäller avtalet rörlighet för varuhandel, arbetskraft, tjänster och kapital, regionalt samarbete och en tillnärmning av Montenegros lagstiftning till gemenskapslagstiftningen. Dessutom ingår där bestämmelser om samverkan på olika områden, bl.a. rättsliga och inrikes frågor.

Associeringen mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Montenegro, å andra sidan, ska genomföras gradvis under en övergångsperiod på högst fem år. När det gäller tillnärmning av lagstiftning och kontroll av dess efterlevnad är avsikten att Montenegro i det inledande skedet ska inrikta sig på de grundläggande inslagen i regelverket för den inre marknaden och på områdena för rättvisa, frihet och säkerhet och områdena för handel.

Utskottet ser det som viktigt att avtalet bygger på parternas åtagande att öka de politiska och ekonomiska friheterna, respektera de mänskliga rättigheterna inklusive de nationella minoriteternas rättigheter och rättsstatsprincipen samt följa de demokratiska principerna för fria och rättvisa val och flerpartisystem.

Det är positivt att avtalet skapar en ram för dialogen mellan EU och Montenegro, vilket gör det möjligt att förbättra de politiska och ekonomiska relationerna. Men genomförandet kräver att Montenegros lagstiftning harmoniseras med EU-lagstiftningen, framhåller utskottet.

För att Montenegro ska kunna nå sitt mål att bli medlem i EU måste landet arbeta långsiktigt och framstegen måste utvärderas regelbundet, bl.a. inom ramen för stabiliserings- och associeringsrådet. Utskottet ser det som viktigt att Montenegro enligt avtalet förbinder sig att fortsätta med och främja det regionala samarbetet, som gemenskapen stöder med hjälp av sina program för tekniskt bistånd.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner det i Luxemburg den 15 oktober 2007 mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan, ingångna stabiliserings- och associeringsavtalet till de delar avtalet omfattas av Finlands behörighet och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 12 december 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml
vordf. Markku Laukkanen /cent
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Pekka Haavisto /gröna
Eero Heinäluoma /sd
Antti Kaikkonen /cent

Annika Lapintie /vänst
Elisabeth Naucclér /sv
Aila Paloniemi /cent
ers. Tarja Filatov /sd
Juha Korkeaoja /cent
Kimmo Sasi /saml.

Sekreterare var

utskottsråd O-P Jalonon.